

# Islám jako nábožensko-právní systém



**Kurz: Islám - Ústav religionistiky MUFF Brno**

**Attila Kovács**

وَالشَّيْءُ فِي الْمَخْرَمِ مِثْلُ الْأَسَدِ

أَنَا لَسْتُ وَجْهُ وَهَذَا وَلَدِي

# Sekundární zdroje

- ANDERSON, J. N. D., *Islamic Law in the Modern World*, New York, New York University Press, 1959.
- BEZOUŠKOVÁ, Lenka, *Islámské rodinné právo se zaměřením na právo manželské*, Praha, Leges, 2013.
- CALDER, Norman, *Islamic Jurisprudence in the Classical Era*, Cambridge, Cambridge University Press 2010.
- GHAZALEH, Pascale (ed.), *Held in Trust: Waqf in the Islamic World*, Cairo, The American University in Cairo Press, 2011.
- HALLAQ, Wael B., *Sharīʿa: Theory, Practice, Transformations*, Cambridge - New York, Cambridge University Press, 2009.
- HATINA, Meir (ed.), *Guardians of Faith in Modern Times: 'Ulama' in the Middle East*, Leiden – Boston, Brill, 2009.
- KAMALI, Mohammad Hashim, *Principles of Islamic Jurisprudence*, Cambridge, Islamic Texts Society, 2005.

- MAKDISI, George, *The Rise of Colleges: Institutions of Learning in Islam and the West*, Edinburgh, Edinburgh University Press, 1981.
- MENDEL, Miloš & KOUŘILOVÁ, Iveta, *Cesta k prameni. Fatvy islámských učenců k otázkám všedního dne*, Praha, OÚ ČR, 2003.
- OTTO, Jan Michiel (ed.), *Sharia Incorporated: A Comparative Overview of the Legal Systems of Twelve Muslim Countries in Past and Present*, Leiden, Leiden University Press, 2010.
- POTMĚŠIL, Jan, *Šarī'a. Úvod do islámského práva*, Praha, Grada, 2012.
- SAJOO, Aryn B., *Muslim Ethics: Emerging Vistas*, London, I.B. Tauris, 2004.
- SCHACHT, Joseph, *An Introduction to Islamic Law*, Oxford, Clarendon Press, 1982.
- WALBRIDGE, Linda S., *The Most Learned of the Shi'a*, New York - Oxford, Oxford University Press, 2001.

# Formování islámské tradice

- Procesy a techniky vytváření islámské nábožensko-právní tradice
- Kodifikace a výklad Koránu
- Vývoj, sbírky a výklad *hadíthů*
- Geneze islámské nábožensko-právní tradice

V rané islámském období ještě před vytvořením „islámských vzdělávacích a nábožensko-právních struktur“, již se našli tací kteří se věnovali výkladu: předříkávači / recitátoři (*qári'*, plur. *qurrá'*) a komentátoři Koránu, interpreti tradice, „lidoví / veřejní“ kazatelé (*qáss*, plur. *qussás*; *wá<sup>c</sup>iz*, plur. *wu<sup>cc</sup>áz*; *mudhakkir*)

# Podoby a vývoj islámské nábožensko-právní tradice

## ŠARÍĀ

- Etymologicky: „stezka vedoucí k vodě“, pro muslimy je to norma pocházející od Boha, něco věčné, neměnné, co se stává známy zjevením, je Bohem inspirovaný a lidským intelektem rozpracovaný způsob života
- Je súborem nábožensko-právních zásad a ne právním kodexom (tím je *fiqh*)
- Šaríʿa je nejednou simplifikovaná, dezinterpretovaná a vulgarizovaná: islámofobie ji chápe jako barbarizmus a „systém zla“, islamizmus ji vnímá jako „všelék“



Jsou tři hlavní oblasti *šarí'ce*:

- **I. dogmatika (*‘aqaída*)**

nezpochybnitelné náboženské „pravdy“ zformované v Koránu

- **II. etika (*ádáth*)**

etické zásady kodifikované v Koránu (17:23-34) a prorocké tradici

- **III. normy lidského počínání**

samotná oblast islámských právních pravidel (*fiqh*)

## ▪ I. islámská dogma (*ʿaqída*)

se dělí na „kořeny náb.“ (*usúl ad-dín*) a „větve náb.“ (*furúʿ ad-dín*), „kořeny náboženství“ tvoří:

- **1. monoteismus** (*tawhíd*), víra v jednoho Boha „není boha kromě Boha“ jak to popisuje 112 súra K.:

1. Rci: „On Bůh je jedinečný,
2. Bůh sám o sobě věčný.
3. Neplodil a nebyl zplozen
4. a není nikoho, kdo je mu roven.“



*Tawhíd* se dělí na víru (*ímán*) a „činy“ (*ʿamal*) a je protikladem „přidružování“ (*širk*, z toho *mušrik* „polyteista“)

# وَاللَّهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا

الْحَمْدُ الرَّحِيمِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ السَّلَامِ الْمُؤْمِنِ الْمُهَيَّمِ الْعَزِيزِ الْجَبَّارِ الْمُتَكَبِّرِ الْخَالِقِ الْبَارِئِ

al-hamdu al-rahim al-malik al-quddus al-salam al-mu'min al-muhayyim al-aziz al-jabbar al-mutakabbir al-khaliq al-bari

الْمَصِصِ الْعَقْلِ الْقَهْمِ الْوَهَّابِ الرَّزَّاقِ الْفَتَّاحِ الْعَلِيمِ الْبَاضِ

al-masiv al-aql al-qahm al-wahhab al-razzaq al-fattah al-alam al-basid



الْبَصِيرِ الْحَكَمِ الْعَدْلِ اللَّطِيفِ الْخَبِيرِ الْحَلِيمِ السَّاطِ الْفَضْلِ الرَّافِعِ الْمُعِزِّ الْمَذْكُورِ السَّمِيعِ

al-basir al-hakam al-adi al-latif al-khabir al-halim al-satir al-fadl al-rafi al-mu'izz al-rafi al-khafid al-basit

الْعَظِيمِ الْغَفُورِ الشَّكُورِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ الْحَفِيزِ الْمُقِيتِ الْعَسِيبِ الْجَلِيلِ الْكَرِيمِ الرَّقِيبِ الْحَيُّبِ الْوَطِيعِ الْحَكِيمِ الْوَرِيدِ

al-azim al-ghafur al-shakur al-ali al-kabir al-hafid al-muqit al-hasib al-jalil al-karim al-raqib al-hayyib al-watid al-hakim al-warid

الْمَجِدِّ الْبَاعِثِ الشَّهِيدِ الْحَقِّ الْوَكِيلِ الْقَوِيِّ الْمَتِينِ الْوَلِيِّ الْحَمِيدِ الْحَصِيِّ الْمُبْدِيِّ الْمَعِيدِ الْحَيِّ الْمَيِّتِ الْحَيِّ

al-majid al-ba'ith al-shahid al-haq al-wakil al-qawi al-matin al-wali al-hamid al-hasbi al-mubdi al-ma'id al-hayy al-mayit al-hayy

الْقَبِيهِ الْوَلَدِ الْمَلْعُدِ الْوَاحِدِ الْأَحَدِ الصَّمَدِ الْقَادِرِ الْمُقْتَدِرِ الْمُفْعَلِ الْمُؤَخَّرِ الْأَوَّلِ الْآخِرِ الظَّهِيرِ الْبَاطِنِ الْوَالِي

al-qabihi al-walad al-mal'ud al-wahid al-ahad al-samad al-qadir al-muqtadir al-mu'fal al-mu'akhir al-awal al-akhir al-zahir al-batin al-wali

الْمُعَالِي الْبَسِّ التَّوَابِ النَّقِيرِ الْغَفُورِ الرَّؤُوفِ الْبَلَدِ الْبَلَدِ الْبَلَدِ الْبَلَدِ الْمَقِطِ الْجَمْعِ الْعَسِيِّ الْمَغْنِيِّ الْمَانِعِ الضَّعِيفِ

al-mu'ali al-bas al-tawab al-naqir al-ghafur al-ra'uf al-balad al-balad al-balad al-balad al-maqit al-jam' al-asi al-maghi al-man' al-dai'if

النَّافِعِ التَّوَمِّ الْهَارِي الْبَارِعِ الْبَاقِي الْوَارِثِ الشَّهِيدِ الصَّبُورِ

al-nafi al-tawm al-hari al-bari al-baqi al-warith al-shahid al-sabur



- 2. víra v posvátné knihy (*kitáb*)  
Korán jako autentické slovo Boží



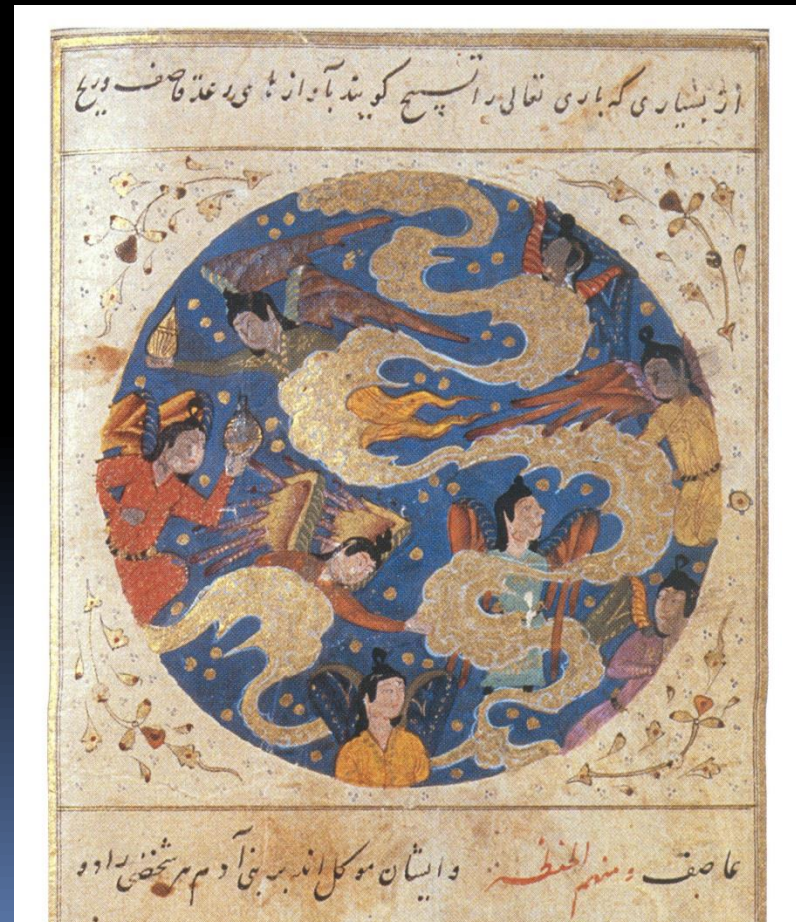
- 3. Proroctví  
(*nubuwwa*)  
a víra v proroky  
(od Adama k  
Muhammadovi),  
„a Muhammad je  
poslem Božím“  
M. je prorok (*nabí*)  
a posel (*rasúl*)





- 4. Víra v anděly  
(*al-malá'ika*)

stvořeni ze světla,  
vykonávají Boží vůli



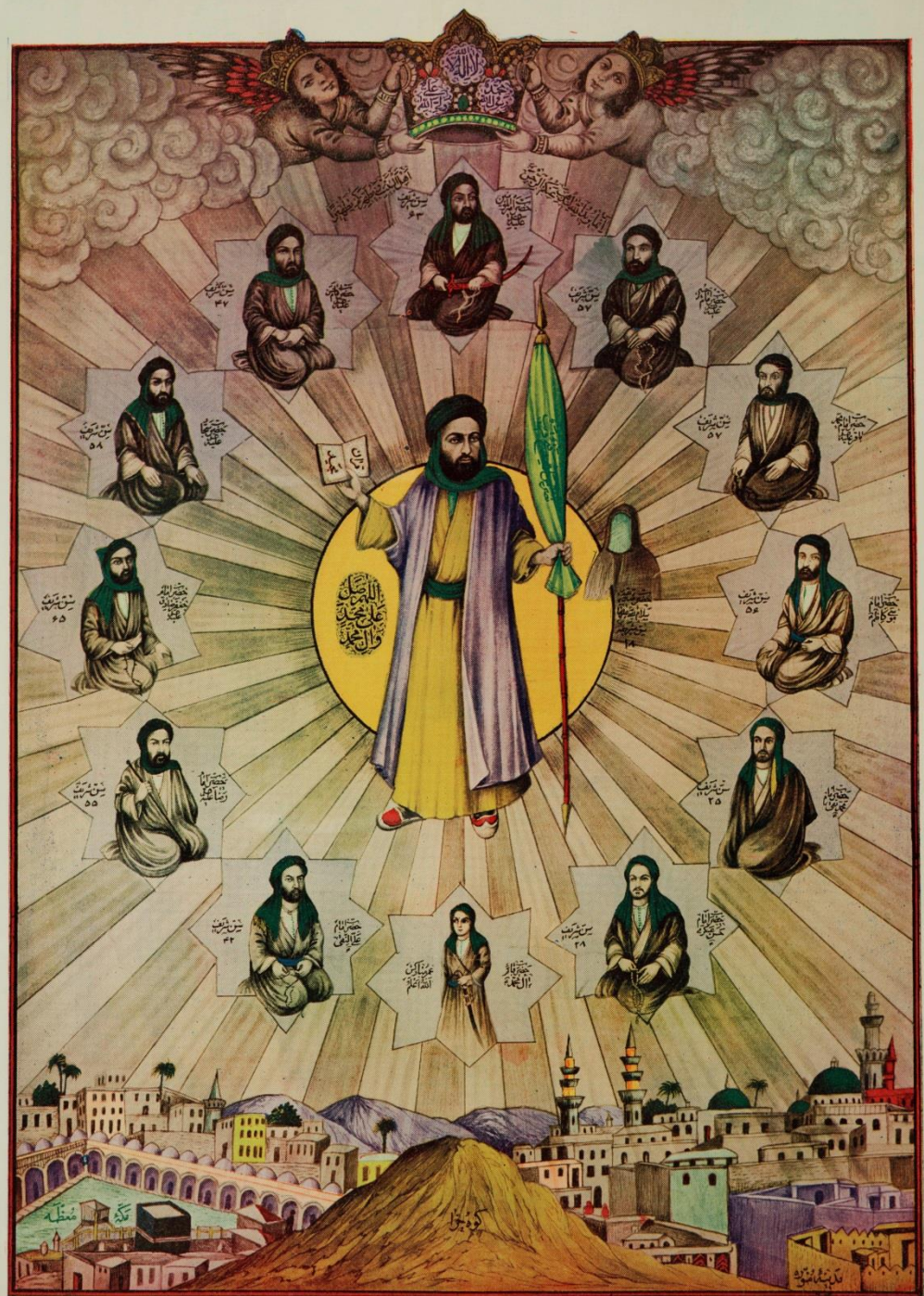
- 5. Víra v predestinaci (*al-qadar*) a (boží) spravedlivost (*ʿadl / ʿadála*) i zodpovědnost za své činy



- 6. Víra v nesmrtelnou duši, den posledního soudu (*jawm ad-dín*) a zmrtvýchvstání (*ma'ád*)



- U šícitů  
k *caqíde*  
patří i víra  
v *imámát*  
(šícitská  
podoba  
nábožensko-  
politického  
vůdcovství)  
a *imámy*  
(neomylní  
náb.-pol.  
vůdcové  
komunity)



## ■ II. etika (*ádáth*)

„vykonávat dobro a odmítat zlo“, hlavní etické zásady jsou založené na Koránu a dále rozvinuté v prorocké tradici, přičemž M. je prezentovaný jako příklad vhodný následování, ne však jeho konkrétní počiny, nýbrž hlavní zásady jeho počínání. Příslušná místa Koránu:

**Bud' shovívavý, přikazuj vhodné a vyhýbej se pošetilým! (7:199)**

23. Pán tvůj rozhodl, abyste nikoho kromě Něho neuctívali a abyste **rodičům dobré prokazovali**. A jestliže jeden či oba z nich u tebe zestárnou, neříkej jim „Fuj!“ a neodbývej je stroze, nýbrž **mluv s nimi slovem laskavým!**

24. **Skloň k nim oběma z milosrdenství křídla pokory** a řekni: „Pane můj, smiluj se nad nimi oběma, tak jako oni mě vychovali, když jsem byl malý!“ .

25. Pán váš nejlépe ví, co v duších vašich je a jste-li zbožní, On věru ke kajícím je odpouštějící.

26. **A dávej příbuznému po právu, a také chudšasovi a po cestě Boží jdoucímu, však nerozhazuj rozhazováním,**

27. vždyť marnotratní jsou bratři satanovi a satan byl vůči Pánu svému nevděčný.

28. Jestliže se od nich odvrátíš čekaje na milosrdenství Pána svého, ve které doufáš, potěš je alespoň slovem útěšným!

29. **A neměj ruku svou přivázanou ke krku svému ani ji nerozevírej příliš široce, abys nebyl pomlouván a neupadl v nouzi.**

30. Pán tvůj otevřenou rukou uštěďuje obživu anebo ji odměřuje, komu chce, neboť On dobře je zpraven o služebnících Svých a jasně je zří.

31. **Nezabíjejte děti své z obavy před zchudnutím, vždyť My jim i vám obživu uštědříme. A jejich zabíjení je hříchem velkým.**



32. **A nepřibližujte se k cizoložství, neboť to ohavnost je i špatná cesta.**

33. **A nezabíjejte osoby, jež Bůh zakázal zabíjet, leda podle práva.** A byl-li někdo zabit nespravedlivě, dali jsme jeho nejbližšímu pravomoc jej pomstít, nechť však při zabití nepřehání, vždyť zajisté mu bude pomoženo.

34. **A nepřibližujte se k majetku sirotka,** leda způsobem co nejlepším, pokud nedosáhne dospělosti. **Dodržujte věrně závazky své,** neboť žádáno bude zúčtování o závazku!

35. **A buďte spravedliví v míře, když odměňujete, a važte vahami přímými** - to pro vás je lepší i nejlepší co do výsledku.

36. **A nenásleduj to, o čem vědění nemáš,** vždyť sluch, zrak i srdce budou všechny žádány, aby počet vydaly.

37. **A nevykračuj si po zemi troufale,** vždyť zemi nemůžeš rozpoltit a nedosáhneš výškou svou hor vrcholku. (17: 23-37)

**Laskavé slovo a odpuštění je lepší než almužna, za níž následuje špatnost. (2: 263)**

**(...) ten, jenž zabije jednoho člověka - nikoliv pro pomstu na někom anebo za to, že šířil pohoršení na zemi - byl souzen, jako by zabil lidstvo veškeré. A aby ten, kdo oživí jednoho, byl posuzován, jako by oživil lidstvo veškeré. (...) (5: 32)**

**152. Budte Mne pamětliví a já budu pamětlivý vás, děkujte Mi a nebudte nevděční.**

**153. Vy, kteří věříte, hledejte pomoc v trpělivosti a v modlitbě, vždyť Bůh je věru s trpělivými. (2: 152-153)**

- 10. Neposlouchej žádného křivopřísežníka hnusného,**
- 11. klevetníka s pomluvami obcházejícího,**
- 12. dobrému se na odpor stavějícího, nepřítele hříšného,**
- 13. násilníka, a k tomu původu pochybného**
- 14. - i když je majetný a syny obdařen! (52: 10-14)**

### ▪ III. normy lidského počínání

Patří to do oblasti islámského právního kodexu:

**FIQH** – „pochopení“, výklad, aplikace a rozpracování *šarí'ce* nábožensko-právními znalci

Hlavními oblastmi *fiqhu* jsou:

1. **‘ibádát** (vztah člověk - Bůh)

povinnosti člověka vůči Bohu, patří sem pět pilířů víry (*arkán ad-dín*)

2. **mu‘ámalát** (vztah člověk – člověk)

je to oblastí rodinného, dědičného práva

3. **‘uqúbát** (zákazy a příkazy)

je to oblastí trestního práva

- *Fiqh* pracuje s těmito klasifikacemi lidských činů (*ʿamaliját*):

*fard / wádžib* – povinnost

*mandúb* – doporučené, „bohumilé“ věci

*mubáh* – ambivalentní

*makrúh* – odporné

*harám* – zakázané, opozici je *halál* („povolené“, „správné“) vše ostatní

základy *fiqhu* (*usúl al-fiqh*) jsou Bohem inspirované principy, zatím co další opcionální segmenty *fiqhu* (*furúʿ al-fiqh*), teda samotné právní postupy a pravidla jsou lidským výtvořem.



- Ke kanonickým zdrojům práva patří:

*Korán*

*hadíthy*

*qijás* – analogie

*idžmá<sup>c</sup>* – konsenzus

- K nekanonickým zdrojům práva patří:

*‘áda* / *‘urf* – zvykové (napr. kmenové) právo

*‘amal* – soudcovská praxe

*qánún* – civilní zákonodárství (např. osmanské)



## ▪ *idžtihád*

objektivní, originální, inovativní a kreativní rozhodnutí založené na absolutním vlastním úsilí vysoko kvalifikovaného nábožensko-právního experta (*mudžtahid*), který má mimořádné osobní a odborné kvality. Ten na to aby rozpoznal základní principy práva používá

- *ra'j* – samostatný názor (především v ranním islámském období)
- *istihsán* – na základe racionálního úsudku založeném na *illa* (*ratio decindendi*) rozeznat to co je dobré a následně to uplatnit
- *istisláh* – veřejně prospěšné, sloužící „obecnému blahu“ (*maslaha*)

- V opozici k *idžtihádu* jakožto „pozitivní inovaci“ stojí „nepřípustná novota“ (*bidʿa*)
- *Idžtihád* byl poměrně běžně používán v ranném období islámu, ale v sunnitském islámu v období 10. až 12. stol. „se brány *idžtihádu* uzavřely“. Dochází tomu postupně dle míry a druhu *idžtihádu*
- *Idžtihád* byl obnoven v sunnitském islámu reformními hnutími a mysliteli v 19. stol. a používají ho i některé islamistické hnutí
- Šíʿiti *idžtihád* nepřestali nikdy používat
- Paralelně s *idžtihádem* funguje praxe „napodobňování“ (*taqlíd*), když v absenci potřebných kvalit a kvalifikace muslim (*muqallid*) se řídí příkladem *mudžtahida*.



## ▪ Trestní právo

I. *hadd* (plur. *hudúd*), tzv. koránské tresty (5: 33-38)

- **smilstvo** (*ziná*), cizoložství a jiné sexuální prohřešky.  
sankce: bičování (100 ran), případně vyhnanství

Aceh  
(Indonésie)



- **falešné obvinění z cizoložství** (*qadhf*), nebo podobných druhů smilnění, sankce: 80 ran
- **opilství** (*šurb al-chamr*) jenom v případě, když lze dokázat, že dotyčný se opil z vlastní vůle, (platí i pro jiné omamné látky) sankce: 40, příp. 80 ran
- **krádež** (*sariqa*) platí nad určitou hodnotou a jenom v případě, když lze dokázat, že ukradená věc byla řádně střežena, sankce: uťatí pravé ruky v zápěstí a v případě recidivistů amputace dalších končetin
- **loupežné přepadnutí** (*qat<sup>c</sup> al-tariq*), sankce: smrt (ukřižování, statí)
- **odpadlictví od víry** (*ridda*), sankce: v případě mužů smrt, u žen vězení a bičování než se nevrátí k islámu

K udělení *hadd* trestů je nutné svědectví „spolehlivých a věruhodných svědků“, minimálně 2 a v případě *ziná* až 4 svědkové, kteří viděli i samotný akt, jinak by se tresty *hadd* nesměli vykonávat.

## II. *Džináját*

(tresty za prohřešky proti životu a fyzické integritě)

- Vražda: tresty se určují na základě míry provinění a rozlišují se 3 okruhy sankcí:

pomsta – *qisás* (2: 178)

výkupné – *dija* (4: 92)

pokání – *kaffára*

## III. *Ta<sup>c</sup>zír* (menší provinění a tresty)

- **Ve většině muslimských zemí platí ne islámsky nýbrž civilní právní systém,** který často byl vytvořený na základě západních (občas koloniálních) modelů, nebo jsou uplatňované jenom některé prvky islámského práva (např. dědičné a rodinné právo).
- Islámské právo je více uplatňován (včetně trestního práva) v Saudské Arábii, Jemenu, Iránu, na území IS, v Iráku, Súdáne, Mauritanii, Afganistane a v některých oblastech Pákistánu a Indonésie.
- To, co se obnažuje za „islámské právo“ je ale nejčastěji směsí prvků islámského a zvykového / kmenového práva.
- V různých nábožensko-správních školách konkrétní podoby trestů a sankcí se různí.



- Islámské právo nehraje žádnou roli
- Jsou uplatňování jenom některé prvky islámského práva
- Islámské právo je uplatňované masívně (trestní právo)
- Kombinace islámského a zvykového práva

# Islámské nábožensko-právní školy (*madhhab*)

## Sunnitské:

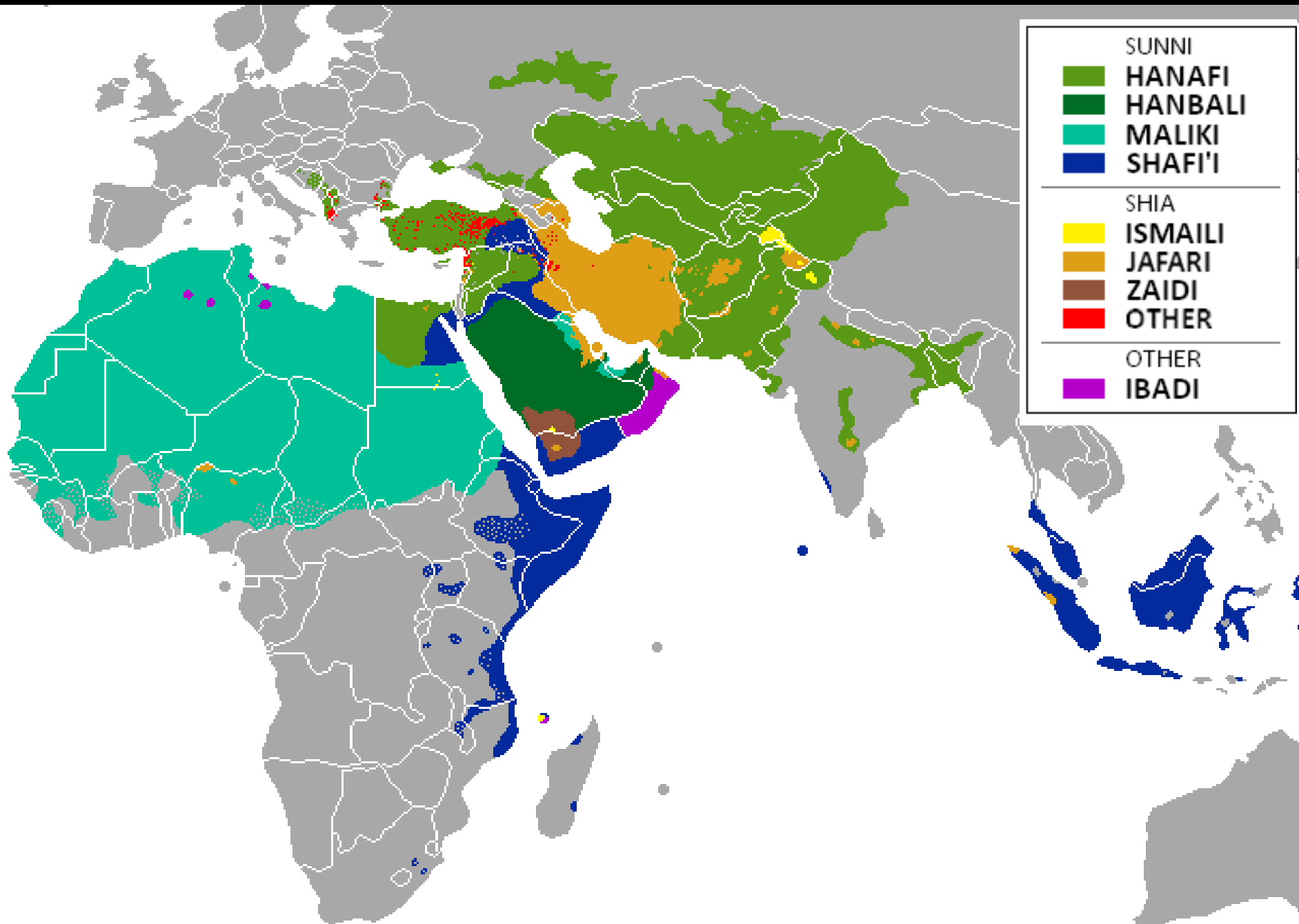
- *hanafí* – Abú Hanífa (z. 767)
- *málikí* – Málik ibn Anas (z. 795)
- *šáfí'í* – Muhammad ibn Idrís aš-Šáfí'í (z. 820)
- *hambalí* – Ahmad ibn Hambal (z. 855)







## Ši'itské:

- *džafarí* – Džafar as-Sádiq (z. 765) (*usúlí* a *achbárí*)
- *bátiní* (ismá'ilovci, alaviti, nusajriti-alawiti, nizáriti)
- *zajdí*

## Cháridžovská:

- *Ibádí*



SUNNI	
	HANAFI
	HANBALI
	MALIKI
	SHAFI'I
SHIA	
	ISMAILI
	JAFARI
	ZAIDI
	OTHER
OTHER	
	IBADI

# Náboženský a nábožensko-právní specialisté a jejich typologie

Již od ranních dějin islámu se našli jedinci, kteří na základě svých znalostí tradice získali (nebo dělali nárok na) výsadní postavení mezi muslimy stali se veřejně uznanými interprety v záležitostech islámu. Takto „specializovaní muslimové“, postupně začali být označováni jako

- *‘ulamá’* (sing. *‘álim*) náboženský znalci
- *fuqahá’* (sing. *faqíh*) nábožensko-právní znalci

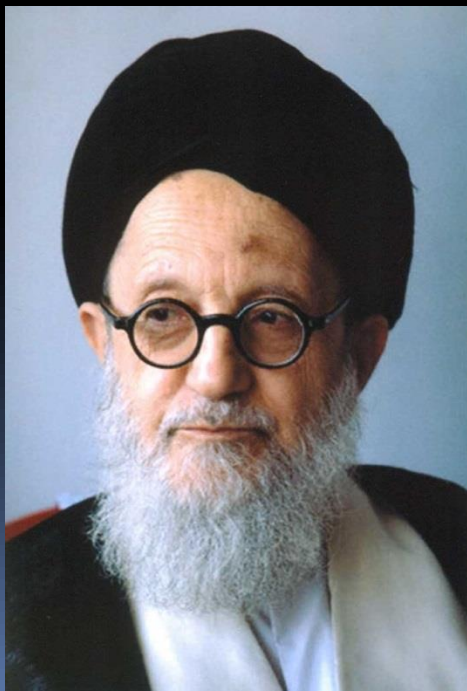
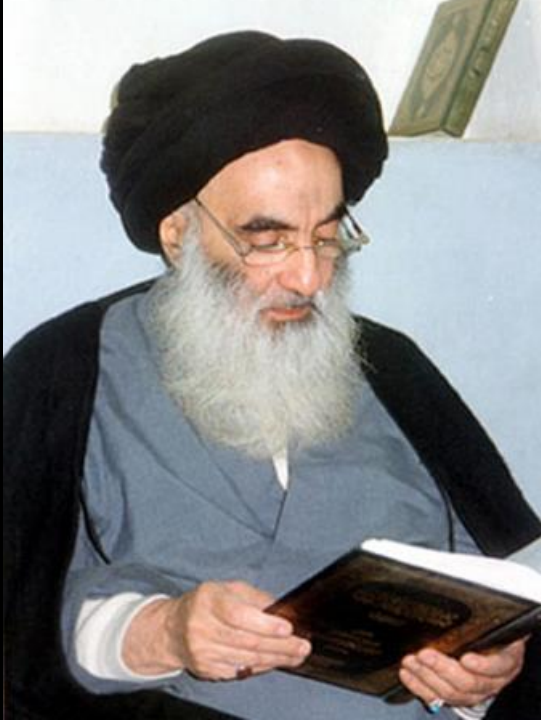
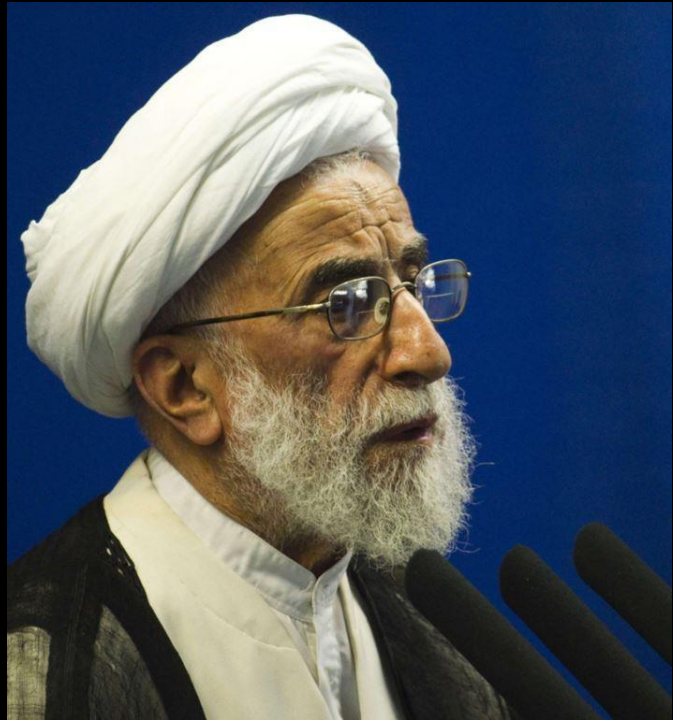
Tradiční muslimské stanovisko je, že: „místo *‘ulamá’* (a *fuqahá’*) je hned za proroky a ještě před králi a vládci“



- Došlo k tomu přesto, že v islámském učení – až na proroky – není prostředníka mezi člověkem a Bohem, teda neměla by se vytvářet privilegovaná skupina sprostředkovatelů, hierarchicky uspořádaná a centrálně organizovaná mocenská struktura podobná církvi.
- V ší'itské doktríně je to trochu jinak. Je tomu tak jako z důvodu výjimečného postavení ší'itských *imámů*, ale taky proto, že nábožensko-právní specialisté sehrávají mnohem aktivnější roli u ší'itů než u sunnitů.
- Každá muslimská (i nemuslimská) politická struktura (panovník, stát, vláda apod.) se snaží vytvořit své vlastní kontrolní orgány a islámskou náboženskou hierarchii nebo instituce.









رشدان بين المغرب و العشاء

يقرأ في الأولى بعد الحمد:

”وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ  
فَنَسَّاهُ فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ  
إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ \* فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ  
مِنَ الْعَمِّ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ“

يقرأ في الثانية بعد الحمد:

”وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغُ  
لُومِ مَا فِي الْبَرْ  
سِيهَا وَلَا  
يَسْبُغُ وَلَا يَأْتِي



- *‘ilm* („poznání, věda, učenost“), se definuje jako protiklad *džahl* („nevedomost“).
- V středobodu zkoumání *‘ulamá’* je speciální oblast „islámské vědy“ (*‘ilm ad-dín*, „náboženská věda“), kterou by jsme však těžko mohli označit za „teologii“ v západním (křesťanském) pojmání.
- *‘ilm ad-dín* je souhrnem poznatků o tradici (zjevené: Korán, i spekulativní: *ahadíth*, *tafsír* a další komentářová, eschatologická, ale i historická, atd. literatura a zejména právního kodexu (*fiqh*), který je doménou „nábožensko-právních znalců“ (*fuqahá’*).
- Vedle (nebo v opozici k) *‘ilm*, teda racionálně uchopitelnému a „projevenému“ (*záhir*) jestvuje i esoterické, „skryté“ (*bátin*) poznání: *ma‘árifa*, které je předmětem zájmu islámské mystiky (*tasawwuf*).

# I. příslušníci „islámských právních struktur“ *faqíh* (plur. *fuqahá'*)

- *qádí* – islámsky soudce v klasickém období *qádiové* vykonávali funkci obecného soudce pod vedením soudce soudců (*qádí al-qudát*), dnes to jsou soudcové „islámských soudních dvorů šarí'e“, známe taky např. vojenské soudce (*qádí al-askar*)



*Qádí*, Egypt, 13. stol.

Qádí, Irák 13. stol.







Osmanský  
qádí





Qadí ve svém úřadu, Birmingham



Jmenování Chulúd al-Faqíh za *qádí*, Ramalláh (PNA)



- *muftí* – vykladač islámského práva, vydávající nábožensko-právně závazné stanoviska (*fatwá*, plur. *fatáwin*)
- *fatwá* je konkrétní odpověď na konkrétní otázku: vydávající (*muftí*) odpovídá ptajícímu (*mustaftí*), Posudek ne rozsudek! *Fatwá* musí mít určitou strukturu a musí přejít verifikačním procesem.

- Struktura fatwy: *basmala, otázka, odpověď (od Koránu k vlastnímu názoru) „a Bůh zná nejlépe“ wa Alláhu ʿálim, datum, podpis. Je nutný verifikační proces. Může mít různé podoby od ústního vyjádření ke knižním sbírkám.*

مطلب عمومی	نام محمد عبدالرحمان پتہ کراچی موضوع حجابہ تکافل کاتب <b>عبدالله حبیب</b>	سیریل نمبر 26914 تاریخ 4/17/2016 رابطہ نمبر ای میل
------------	---	---

بسم الله الرحمن الرحيم  
 محترم جناب مفتی صاحب السلام علیکم  
 ہمیں آپ سے ای ایف یو کچنی کے حجابہ تکافل کے متعلق شرعی حکم مطلوب ہے؟ ای ایف یو نے فیملی تکافل کی معنوعات ”حمایہ“ کے نام سے حصارف کرائی ہیں، کچنی کے مطابق انکی فیملی تکافل کی معنوعات وقف اور وکالت کی بنیاد پر ہیں اور اسکی سرمایہ کاری بھی شرعی اصولوں کے مطابق کی جاتی ہے؟ معلوم ہوا ہے کہ ای ایف یو حجابہ تکافل کے شرعی مشیر مفتی محمد ابراہیم عیسیٰ صاحب ہیں جو دارالعلوم کورنگی کراچی کے فارغ التحصیل اور متخصص ہیں اور سن 2006ء سے دارالافتاء جامعہ دارالعلوم کراچی میں افتاء کی خدمات انجام دے رہے ہیں، کچنی کی طرف سے مہیا کردہ مفتی محمد ابراہیم عیسیٰ صاحب کا مختصر تعارف منسلک ہے؟ مفتی صاحب مذکور نے ای ایف یو حجابہ تکافل کے شرعی نظام کا جائزہ لیا ہے اور اسکے جواز کا فتویٰ دیا ہے، انکا فتویٰ بھی منسلک کیا جا رہا ہے؟  
 ہمارا سوال یہ ہے کہ کیا ای ایف یو حجابہ تکافل سے فیملی تکافل کی پالیسی لینا جائز ہے؟

الستغنی محمد عبدالرحمان  
 مجلس اقبال کراچی

**الجواہر امداداً ومصداً**

ہماری معلومات کے منطابق EFU لائف حجابہ تکافل کے معاملات مفتی ابراہیم عیسیٰ صاحب کے زیر نگرانی انجام دیئے جا رہے ہیں، مفتی ابراہیم عیسیٰ صاحب مستند عالم دین اور مفتی ہیں اور جامعہ دارالعلوم کراچی کے فاضل اور متخصص ہیں، ان سے حاصل ہونے والی معلومات کے منطابق EFU لائف حجابہ تکافل کا معاملہ وقف اور وکالت کے اصولوں کی بنیاد پر ہے، لہذا EFU لائف حجابہ تکافل سے تکافل کی پالیسی لینا شرعاً درست ہے۔  
 واللہ اعلم بالصواب۔  
 عبداللہ حبیب عفی اللہ عنہ  
 دارالافتاء جامعہ بنوریہ عالمیہ کراچی شعبہ 16  
 11/11/2016

الجواہر  
 منہ نادر جان مناد  
 دارالافتاء جامعہ بنوریہ کراچی  
 11/11/2016

1418116

Jemenský  
*muftí* uděluje  
*fatwu* formou  
ústního vyjádření



# Osmanské fatwy

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الفتاوى

زيد وصبي اولاد بق صغيرك شو قد اقرضني صغيرك  
نقطة سنة قدر معروف صرفك ايلك صغير بالقرض ولحقه صرفك  
طو تمام ديو اول اقرضني زيدة تضمينم قادر اولورجه سا ايلك  
لحقه سا سنة

اولماز

عبد القادر بن محمد

والقول قول الوصي في صرفه على التيمم ان كان فيما او غيره  
و ارادوا ان يكاسبوا وصيهم ما انفق عليه في سبب خلافة اذ اكل الصغار  
انفق عليهم بالمعروف ام لا وطلبوا من القاضي ان يكاسبوا  
و القول قول في الخرج وفيما انفق بالمعروف ولم يسرق لانه ادين  
من جهة الميت او القاضي والقول للايين به العيب فيما جعل  
ايضا

والقول قوله في مقدار ما انفق اذا لم يكذب الرضا  
عبد القادر بن محمد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الفتاوى

زيد تيمك وصبي اولاد عمرو زيدة بلا تقدير القاضي زيد  
ماله ان شو قدرا قيم صرف وانفاق ايتهم ديومك من ايلك  
سلف مصروف نقطة مثل اوليحق بمنته مصدق اولورجه  
لحقه سا سنة

اولور

عبد القادر بن محمد

توصي ان ينفق على الصغار ولا يحتاج في ذلك الا في حق قاضي والقول  
قوله في مقدار ما انفق اذا لم يكذب الظاهر وفي تخلفه فلاق  
قاضي الامانة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الفتاوى

زيد وصبي اولاد بق صغارك مال الصغار  
نقطة وكسوه لسنة قدر معروف صرفه عيني  
ايه تصديق اولورجه عينا سنة

اولور

عبد القادر بن محمد

وذكر شيخ الاسلام ابو بكر في شرح وصايا الاولاد  
ان كانت الورثة صغار فقال الوصي انفق  
عليهم كذا وكذا ورثته ما لم انه كان ما يدعي  
في النقطة في تمت المدة نقطة - نخرج اولاد زيادة  
بيارة على نقطة التي يكون القول قول الوصي  
وعبد القادر بن محمد

بسم الله الرحمن الرحيم

الأزهر  
لجنة الفتوى

التماني الجنسية

السؤال من السيد / أحمد درويش قدم هذا السؤال بواسطة السيد  
رجل مسلم الديانة ومصرى الجنسية تزوج من سيدة مسيحية الديانة وألما نية الجنسية وموافقة الزوجين  
دخل المسلم المذكور في الديانة المسيحية وانضم إلى الاعتقاد المسيحي .  
١- ما حكم الإسلام في وضع هذا الشخص . نظرا إلى العقومات الإسلامية ؟  
٢- هل أولاده يعتبروا مسلمين أم مسيحيين وما الحكم ؟

الجواب

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين سيدنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين أما  
بعد فنفيد بما أنه قد ارتد بعد إسلامه فيستتاب وإذا لم يتب يقتل شرعا .  
أما بالنسبة لأولاده فما داموا صغارا فهم مسلمون وبعد بلوغهم فإن بقوا على الإسلام فهم مسلمون  
وإن خرجوا عنه فيستتابوا فإن لم يتوبوا يقتلوا والله تعالى أعلم

رئيس لجنة الفتوى بالأزهر

ختم اللجنة

محمد عبد الحليم  
رئيس اللجنة



١٩٧٨ / ٩ / ٢٣ م

Fatwá o odpadlictví (ridda)  
vydané al-Azharem v r. 1978



Dear Muslim: *Assalamo Alaykom Wa Rahmatollah-e Wa Barukaatoh.*

This is the verdict which the great Imam Shaltut, the late head of al-Azhar University, issued concerning the *Shi'ah* school of thought. The verdict is followed by Imam Shaltut's letter addressing a *Shi'ah* scholar.



Head Office of al-Azhar University

IN THE NAME OF ALLAH, THE BENEFICENT, THE MERCIFUL

Text of the Verdict (*Fatwa*) Issued by His Excellency  
Sheikh al-Akbar Mahmud Shaltut,

Head of the al-Azhar University,  
on Permissibility of Following *al-Shi'ah al-Imamiyah* School of Thought

*His excellency was asked:*

Some believe that, for a muslim to have religiously correct worship and dealing, it is necessary to follow one of the four known schools of thought; whereas, *al-Shi'ah al-Imamiyah* school of thought is not one of them nor *al-Shi'ah al-Zaidiyah*. Do your excellency agree with this opinion, and prohibit following *al-Shi'ah al-Imamiyah al-Ithna Ashariah* school of thought, for example?

*His excellency replied:*

1. Islam does not require a muslim to follow a particular sect. Rather, we say: every muslimi has the right to follow one of the schools of thought which has been correctly narrated and its verdicts have been compiled in its books. And, everyone who is following such sects can transfer to any other, and it shall be no crime on him for doing so.

2. The *Ja'fary* school of thought, which is also known as *al-Shi'ah al-Imamiyah al-Ithna Ashariah*, is a school of thought that is religiously correct to follow in worship as other *Sunni* schools of thought.

Muslims must know this, and ought to refrain from unjust prejudice to any particular school of thought, since the religion of Allah and His Divine Law (*sharyat*) was never restricted to a particular school of thought. All jurists (*mujtahidun*) are accepted by Almighty Allah, and the one who is not *mujtahid* is allowed to follow them; and practice what they prescribe in their jurisprudence (*fiqh*), and there is no difference in that regarding worship (*ibadaat*) and dealing (*muamelaat*).

Signed,  
Mahmud Shaltut

\*\*\*      \*\*\*      \*\*\*

His excellency the great *Allamah* Mohammad Taqi al-Qumi:

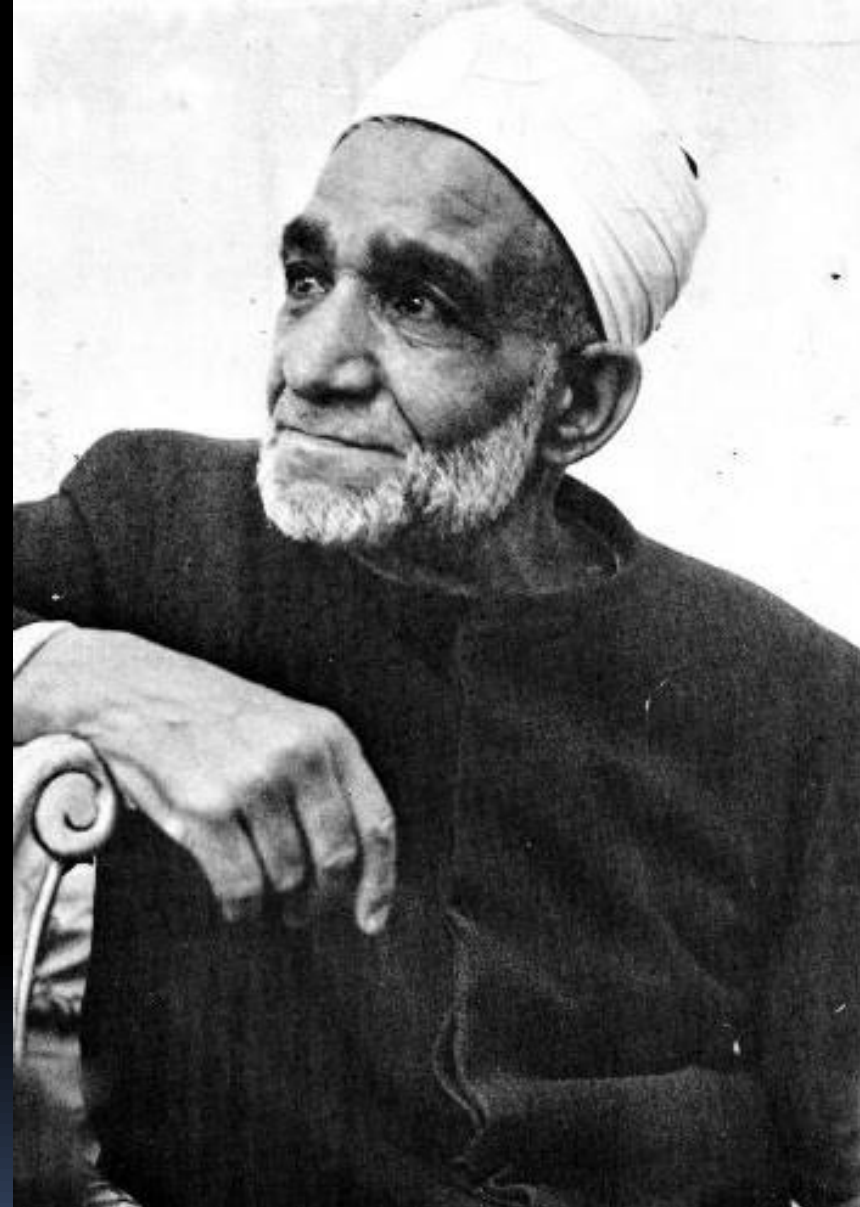
the general secretary of The League to Bring Together Islamic Schools of Thought  
(*Jama'at at-Taqrīb bain al-Mathahib al-Islamiyah*)

*Salamollah Alaykom Wa Rahmatoh*

Then, it is my pleasure to send your excellency a copy of the verdict, bearing my signature, which I issued on the permissibility of following *al-Shi'ah al-Imamiyah* school of thought, hoping that you document it in the *Jama'at at-Taqrīb*, which we participated in its establishment with you, and Allah grant us success in achieving its mission.

*Wa Assalamo Alaykom Wa Rahmatollah*

Signed,  
Sheikh al-Jaamea al-Azhar,  
Mahmud Shaltut



Mahmúd Šaltút (z. 1963) velký  
muftí Egypta a jeho fawá o šíci

## Lety na Měsíc

Je v Koránu určeno nebo naznačeno, že člověk doletí na Měsíc?

Postačí nám, odpovíme-li na takovouto otázku - za předpokladu, že se takovéto problémy objeví - že v Koránu nic nena- značuje, že by člověk nemohl dospět na Měsíc. Tato otázka pa- tří k věcem, které Korán ponechal lidskému rozumu k bádání o tajemstvích a zákonitostech, jež Bůh vložil do svého stvoře- ní. Bůh nám dal k užívání vše, co je na celé zemi, a stejně nám dal i slunce, měsíc, noc a den, a otevřel nám cesty k po- znání těch Božích divů, které nás v Jeho království obklopují.

Úkolem Koránu je správné vedení a orientace (hidája wa iršád) a není nutné, aby se Korán vyjadřoval o všem anebo ukazoval i na tyto lidské vynálezy a na nejzazší mez, k níž mohou dospět.

Podle mého názoru koranické verše nepřinášejí žádné tako- véto náznaky. Přijímáme Korán podle smyslu veršů, které obsa- huje, podle jeho záměru a podle jazyka, v němž byl seslán, tj. arabštiny. O všech nových vynálezech se v Koránu nic nepraví. Korán jen usměrňuje pohled na království nebes a země a sezna- muje s Božskými zákony jeho bytí a jeho využívání.

Ve své obecnosti nevyslovuje Korán soud ani o možnosti dospět na Měsíc ani o nemožnosti takovéhoho činu.

التاريخ ١٤٣٦/٤/١٠ هـ

رقم الفتوى : ٦٨

**س: هل يجوز أخذ شيء من أعضاء المرتد الأسير لمن يحتاجها من المسلمين؟**

لا شك أنه لم تعد تخفى تلك الحالات المرضية التي تعج بها مشافي المسلمين، التي مازالت مستعصية على الأطباء شاقة على المرضى، كأمراض القلب، والكلى وماشابهها من الأمراض التي تهدد أصحابها بالهلاك والتلف.

والذي يظهر والله تعالى أعلم بالصواب أن نقل الأعضاء السليمة من جسد المرتد إلى جسد المسلم إنقاذاً لحياته أو إصلاحاً لما تلف من أعضائه، له ما يدل على جوازه من عموم نصوص وقواعد الشرع،

يقول الله تعالى: {وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا} والملاحظ أن سياق الآية عام يشمل كل صور الإنقاذ للنفس المؤمنة ومنها نقل الأعضاء، وإنقاذ النفس المسلمة من الهلاك والتلف واجب شرعي يجب بكل وسيلة متاحة مشروعة ومالا يتم الواجب إلا به فهو واجب .

وقد أجاز فقهاء الشافعية والحنابلة وغيرهم للمضطر أن يقتل الكافر الحربي، أو المرتد إذا اضطر لأكل لحمها إنقاذاً لنفسه من الموت، يقول الإمام النووي رَحِمَهُ اللهُ: "... ويجوز له قتل الحربي، والمرتد، وأكلها بلا خلاف..." هـ.

فإذا كان الفقهاء أجازوا للمضطر أكل لحم الأدمي دفعا للهلكة والضرر عن نفسه؛ فلأن يُجاز نقل الأعضاء من المرتد إلى المسلم إنقاذاً له من باب أولى وأحرى، خصوصاً وقد تقرر أن نفس وأعضاء المرتد لا عصمة لها؛ بل هي مهددة غير محترمة، والأعضاء المستفادة من جسد المرتد بناء على التأصيل السابق لا تخلو من حالات:

- ١- أعضاء يمكن الاستفادة منها قبل وبعد الموت فهذه يستوي فيها الحكم .
- ٢- أعضاء لا يمكن الاستفادة منها إلا قبل الموت وهي على قسمين:

أ- أعضاء تبقى الحياة مستقرة بعد أخذها، فهذه لا حرج من أخذها حال الحياة؛ لفوات المقصود بعد الموت.

الرقم: 4053/ 2/3/2011 التاريخ: 9/ محرم /1433 هـ الموافق: 4/ 12/ 2011م  
اسم المستفتي: الشرف أبو مرق مكان السكن: البيرة رقم الهاتف: 059600759 نوع الفتوى: عامة

**فضيلة مفتي محافظة رام الله والبيرة حفظه الله**

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ .

السؤال: ما الحكم الشرعي بالمتاجرة في منتجات تساعد في تحسين الجماع بين الزوجين، مثل زيوت المساج وبعض الكريمات المساعدة في التليك وما شابه ذلك، بحيث أن المشروع يراعي بعض الضوابط الهامة:

١. خصوصية محتئنا المسلم في المنتجات، بحيث أنها لن تكون خارجة عن العادة والمألوف.
٢. يتم البيع من خلال مواقع الكتروني، لمرعاة خصوصية الزبائن.
٣. الفئة المستهدفة للمشروع هم المتزوجون فقط.
٤. لن يتم بيع أي عقاقير طبية أو مستحضرات تؤثر على الجسم، بل منتجات كمالية وترفيهية للزوجين.

علماً بأن فكرة المشروع قد تم تطبيقها في بعض الدول العربية والإسلامية.

الجواب:

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على أشرف الخلق، سيدنا محمد الأمين، وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

السائل الكريم؛ الشرف أبو مرق

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

بالإشارة إلى سؤالك المثبت نمسه أعلاه، فإن القواعد الفقهية تنص على أن الأصل في الأشياء الإباحة، ما لم يرد دليل التحريم، وتوفر مواد لاستخدامات الزوجين في معاشرتهما الزوجية تنطبق عليه هذه القاعدة بشرط السلامة من المخالفات الشرعية، فيجب أن تخلو المواد من المحرمات، ومما يضر بالصحة، كما يجب أن يخلو بيعها من الربا والغرر والخداع، ومن سوء استغلال حاجات الناس، ومن أي مخطور شرعي آخر.

فإن تمكن السائل الكريم من التحقق عبر الفحوصات المخبرية، وقرارات وزارة الصحة من السلامة الصحية لهذه المواد، ولم يلجأ إلى ما يخالف الشرع في بيعها وشراؤها، فلا ضير عليه من الاتجار بها.

الشيخ ابراهيم خليل عوض الله

هـ

مفتي محافظة رام الله والبيرة

وبالله التوفيق



Dvě fatwy: o transplantaci orgánů (vydaná IS / Dá'íř) a o fungování on-line sexshopu (vydaná palestinským Dár al-iftá')

*Dár al-iftá' al-misríja*, úřad pro kontrolu vydávání fatev, Káhira





دار الإفتاء المصرية

EgyptDarAllfta



šejk Šawkí Ibráhím  
‘Abd al-Karím ‘Allám,  
současný velký *muftí*  
Egypta a *Dár al-ifrá’*





رقم الإفتاء الجديد



06 2000 166

ويعتبر الرقم القديم لاغياً

# A Ladies' Inclusive

Wednesday, September 17, 2014  
Thul-Qi'dah 23, 1435

SEARCH FATAWA Question No. Same Word SEARCH

Fatwa Of The Week View By Subject Selected Fatwa Enter Question Fatwa Center Fatwa Detail

Root > Medical Issues, Media, Culture and Means of Entertainment > Culture and Thought > Islamic terms

Fatwa No : 92051  
**Meaning of Mufaakhathah**  
Fatwa Date : Rabee' Al-Aakhir 6, 1427 / 4-5-2006

### Question

Asalamualaykumwarahmatullahiwarakatahu can you explain to me the thing called "thighing" also pronounced "mufa

### Answer

All perfect praise be to Allaah, The Lord of the Worlds. I testify that there is none worthy of worship except Allaah, and that Muhammad is His slave and Messenger. We ask Allaah to exalt his mention as well as that of his family and all his companions.

The term *Mufaakhathah* means to have foreplay with the wife in between her thighs. It is reported in one narration that when *the Prophet* wanted to enjoy one of his wives who was in menstruation, he would put a piece of cloth on her vagina (i.e. cover it). [Ibn Maajah]. The author of *Faydh Al-Qadeer* interpreted the expression 'if he wanted to enjoy to mean having all permissible foreplay but avoiding the vagina [or the anus], like in between her thighs (i.e. Mufaakhathah). Allaah Knows best.

Send this fatwa to friend Print

- Related Fatwas**
- Definition of a 'promise' in Islam
  - Definition of the Arabic word 'Zamaan'
  - Meaning of 'soldiers of Allaah'
  - Meaning of Tahaarah

More

- Welcome to Islam
- Fatwa
- Articles
- Fiqh
- Boys & Girls
- E-Books
- Women
- Multimedia
- Quran Recitations
- Lectures
- Athan
- Duaa
- Islamic Songs
- Movies
- Services
- Fiqh of Inheritance
- Prayer Times
- Weather Forecast
- Calendar Converter
- Special Folders
- Palestine
- Ramadan Oasis
- Hajj & Umrah
- Xmas & New Year's
- Sacred Months
- Valentine's Day



darulifta nadwatululama< daruliftanadwa@gmail.com>

### Message

1 message

V. M. Khaleelur Rahman< vmk1234@yahoo.com> Thu, May 23, 2013 at 6:46 AM  
Reply-To: "V. M. Khaleelur Rahman" <vmk1234@yahoo.com>  
To: "daruliftanadwa@gmail.com" <daruliftanadwa@gmail.com>

Assalamu Alaikum

I would like to know if a Muslim girl can have higher education like Medical and Engineering. There are some people who say that sending girls to schools and colleges is not permitted (jayz naheen hai). I will be thankful to you if you enlighten me on this subject in detail.

Thanks and best regards,

V.M. Khaleelur Rahman


باسمہ تعالیٰ

۲۲/۵/۱۳

اگر شرعی پردہ کتاب کو بلا اختلاف مرد پر تو ایسی صورت میں رکھیں اور  
تعمیر حاصل کرنا درست ہے۔ اور اگر مخلوط تعلیم ہو شرعی حدود کا مانی  
نہ اسکا جاتا ہو تو ایسی صورت میں رکھیں مگر تعلیم حاصل کرنے کا مقاصد  
کے لیے درست ہے۔

الجواب صحیح

نماز اور دیگر  
رہنما دارالافتاء  
۶۱۳-۵-۲۸  
۶۳۵۱۶۱۱۶



On-line eFatwa je nejnovější podobou jak získat islámský posudek



### FatwaOnline | eFatwa

@eFatwa

Online since 1999; Bringing you Islaamic legal rulings from the Senior Scholars of our time...

Madeenah, Saudi Arabia

fatwa-online.com

Joined December 2010

[Tweet to FatwaOnline | eFatw](#)

4 Followers you know

TWEETS  
2,277

FOLLOWING  
5

FOLLOWERS  
5,663



Following

Tweets   Tweets & replies   Media



FatwaOnline | eFatwa @eFatwa · 15m

OFFICIAL: High Judiciary Council of Saudi Arabia announces 1st day of #Ramadhaan 1437 - Monday 6 June 2016

Retweets: 69   Likes: 33



FatwaOnline | eFatwa @eFatwa · 28m

Official announcement from the High Judiciary Council of Saudi Arabia regarding beginning of #Ramadhaan to follow shortly in shaa.-Allaah...



- **šajch al-islám**

(tur. *şeyhülislám*, perz. *šejch-ol-eslám*),

tento titul se začal udělovat pro nejvyšší náboženské představitele od 10.-11. stol. a stalo se to označením pro nejvyšší „duchovní“ instanci v Osmanské říši.



- *Šajch al-islám* by měl být *mudžtahídem*, schopným samostatně používat právní metodu *idžtihádu*.
- Na základě osmanského vzoru se i v jiných muslimských zemích (např. v Egyptě, Palestině, Saudské Arábii, Libyi a jinde) ujala funkce „velkého *muftího*“ (*al-muftí al-akbar*), který zpravidla stojí na čele „kolegia pro vydávání *fatev*“ a rozhoduje ve věcech náboženských.



Mustafa Sabri Efendi  
(z. 1954) jeden z posledních  
osmanských *şeyhülislámů*

Ahmad at-Tajib, současný šejk (velký *imám*) al-Azharu





Muhammad Amín al-Husajní (z. 1974), bývalý a Muhammad Ahmad Husajn, současný velký *muftí* Jeruzaléma (a PNA)



Velký muftí Sýrie Ahmad Badr ad-Dín Hassún



Osman Nuhu Šarubutu, velký *muftí* a hlavní *imám* Ghany



Tomasz Miśkiewicz, velký *muftí* ploských muslimů

## II. příslušníci „islámských vzdělávacích struktur“

- „učitelé“ (sing. *mu<sup>c</sup>allim*, *mu<sup>u</sup>addid*, *faqíh*) jak nižších (*kuttáb*) a taky
- „profesoři“ (sing. *mudarris*) vyšších škol (*madrasa* / *hawza*), na různých úrovních (sing. *mu<sup>c</sup>id*, *mufíd*, *mutasaddir*) a specializace (*šajch al-hadíth*, a jiné)





- ***kuttáb*** – „škola Koránu“ (základní poznatky, zejména pro děti), škola Koránu, Bitlis (Turecko)



*kuttáb*, Irák  
13. stol.





*kuttáb*, Indonésie

# kuttáb, Maurítánie





Ší'itský plakát propagující vzdělávání děvčat, Irák

A photograph of two women sitting at a wooden table outdoors, reading an open book together. The woman on the left is wearing a blue headscarf and a blue top. The woman on the right is wearing a purple headscarf with colorful floral patterns and a purple top. They are both looking down at the book with concentration. The background is slightly blurred, showing green foliage.

Prophet Muhammad (saw) said:

**“Seeking knowledge is a duty on every Muslim (male and female)”**

(hadith, Ibn Maajah)

**Děvčata a kluci ve škole  
Koránu na střeše mešity, India**

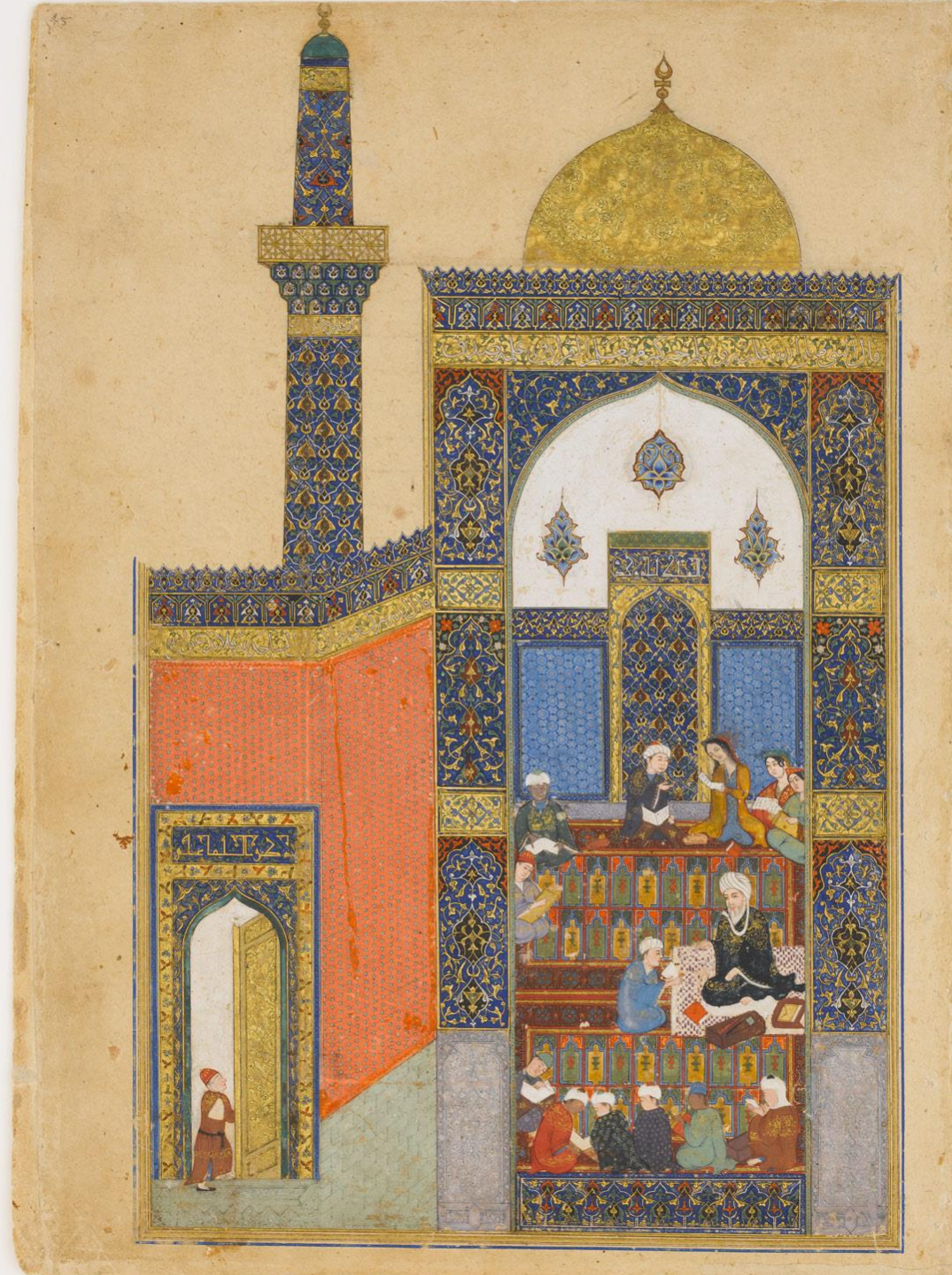
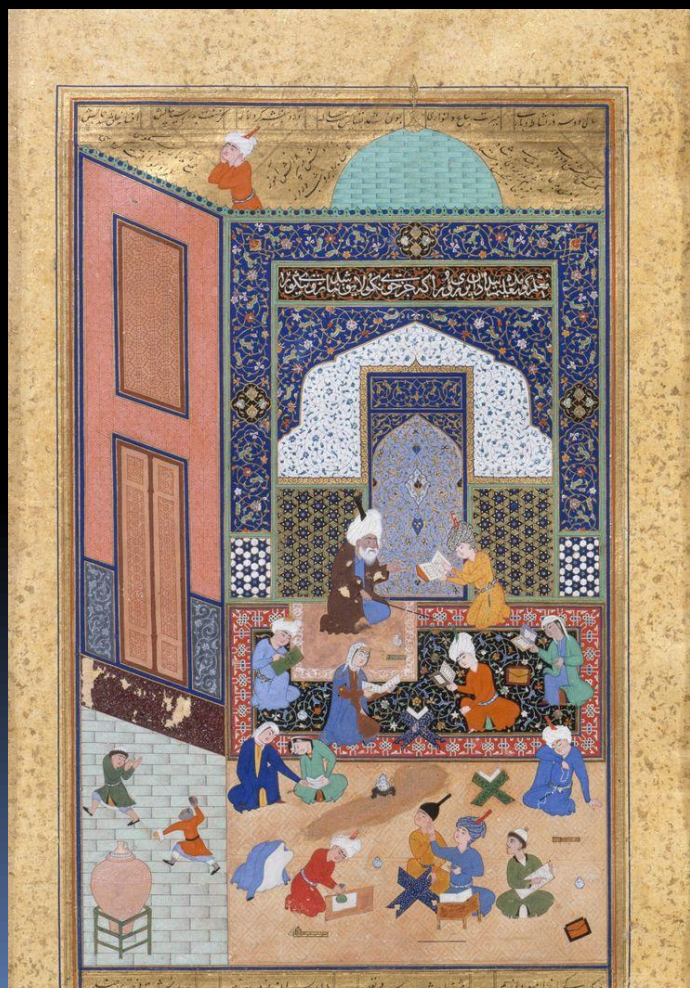


**Kurz recitace K.  
pro ženy, Malajsie**





- *madrasa*  
(tur. *medrese*)  
islámská vyšší  
škola / „univerzita“



Ruiny mešity a *madrasy* v Harránu (Turecko)  
zal. v r. 745 umajjovským kalifem Marwánem II.,  
fungovala zde pravděpodobně první „islámská  
univerzita“.





Mešita a *madrasa* al-Qarawíjín ve Fezu zal. v r. 859 Fátimou al-Fihrí, je nejstaršímu dodnes fungující univerzitou na světě.

**Bagdadské *madrasy*  
al-Nizámíja (zal. v r. 1065) a  
al-Mustansiríja (zal. v r. 1227)**



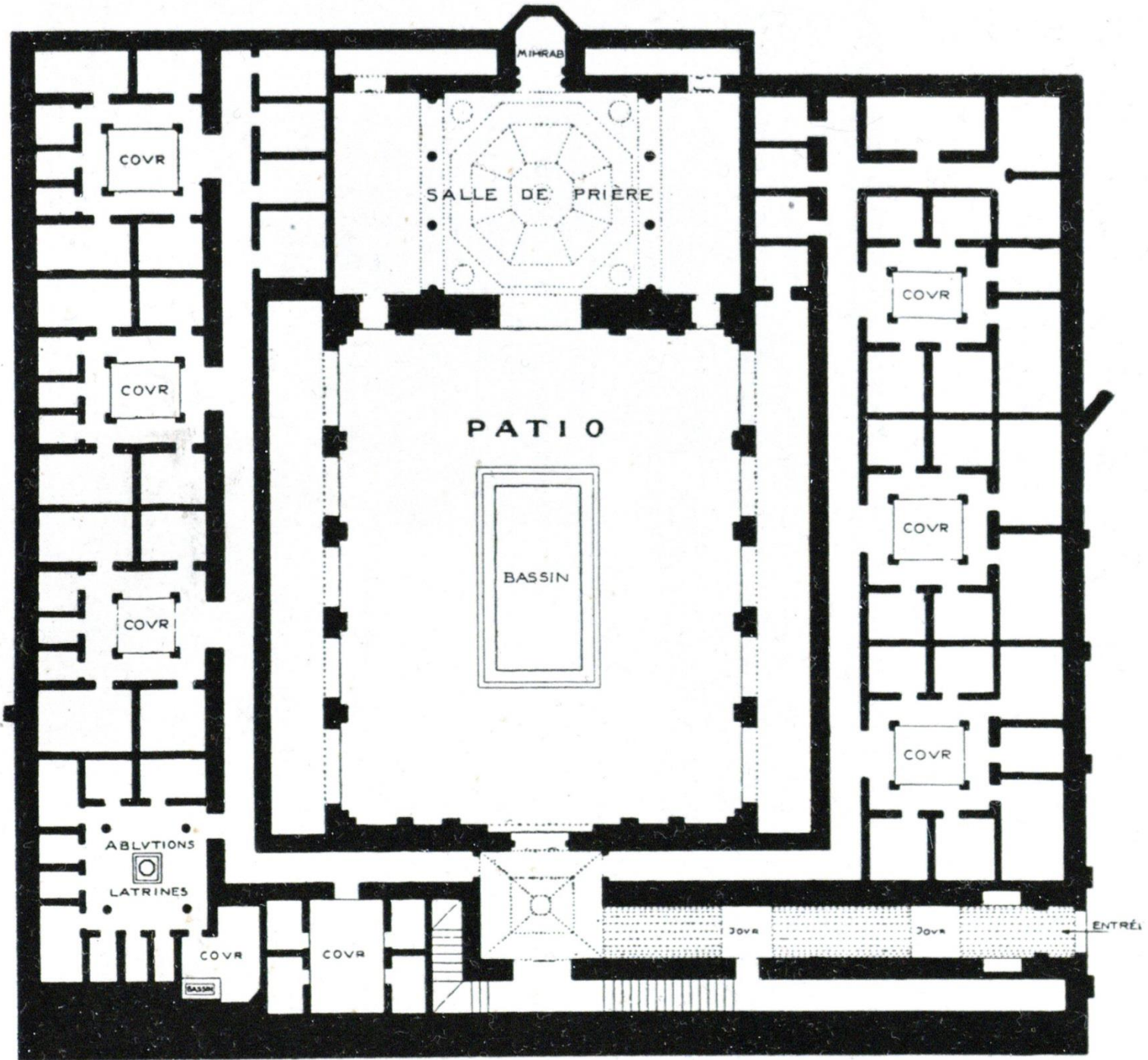


**Mešita a *madrasa*  
al-Azhar v Káhiře  
zal. v r. 970**



Madrasa ibn Júsif zal v r. 1564, Marrákeš (Maroko)

مَدْرَسَةُ ابْنِ يُوْسُفَ  
Mederssa BEN. YOUSSEF



ÉCHELLE







Decorative calligraphic element on the left side of the upper section.

Decorative calligraphic band with Arabic script, likely a historical inscription or religious text.











- *hawza* (*hawza ʿilmíja*)  
šíʿitská vyšší „teologická“ škola / „univerzita“





*Hawza 'ilmija (imama 'Aliho) v Nadžafu (Irak), zal .v r. 1054*



tradiční  
vyučování,  
Nadžaf







*Hawza ʿilmíja v Qomu (Irán), zal. v 10. stol., obnovena v r. 1922*



*Hawza ʿilmíja chwaharán (pro ženy) v Qomu, zal. v r. 1973*

# život v *hawzě*, Kermánšáh



1934













zkoušky, Qom



„promoce“, Teherán



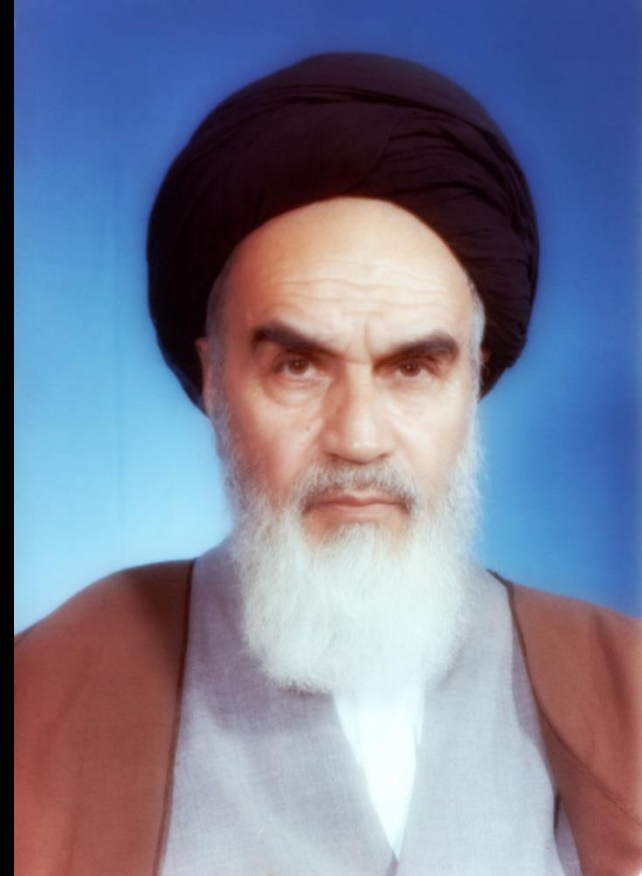






## Ší'itské náboženské instituce

- Vznik ší'itského „duchovenství“ je spojený působením šestého *imáma* Dža'fara as-Sádiqa, který rozpracoval učení o funkci „sprostředkovatelů“ (*ráwí*).
- Na rozdíl od svých sunnitských kolegů mají velké pravomoci, jsou oprávněni na základě Koránu a ší'itské tradice samostatně rozhodovat pomocí *idžtihádu*.
- Ší'itský *mudžtahid* je aktivní znalec a interpret tradice a práva (jako legitimní soudce, *hákim šar'í*), je nositelem *imámové* autority (*ná'ib al-imám*).



velký ájatolláh sejjid  
Rúcholláh Chomejní



Běžný styk s věřícími v mešitách obstarávají nižší duchovní, kteří zpravidla nejsou *mudžtahidové*:

- *mollá* (arab. *maulá*, perz. taky *píšnamáz*)
- *hudždžat al-islám* (perz. *hodždžat ol-eslám*, důkaz, nebo argument islámu), střední pozice

*hudždžat  
al-islám  
sajjid  
Muqtadá  
as-Sadr  
radikální  
irácký  
š'itský  
duchovní*



- **ájatulláh** (perz. *ájatolláh*, Boží znamení), vysoko postavená autorita, nositele toho titulu mají právo na jednoznačné právně rozhodnutí, jejich *fatwy* jsou nezpochybnitelné a neodvolatelné.

Jejich hlavní rolí je vést *ummu* za nepřítomnosti (*gharjba*) *imámů* a spravovat ji do jejich návratu (*radža*). Nejvýznamnější z nich je

- **ájatolláh al-<sup>c</sup>uzmá** („nejvyšší znamení Boží“)



velký *ájatolláh sejjid*  
<sup>c</sup>Alí Chameneí, nejvyšší  
vůdce (*rahbar*) Iránu

Velký *ájatulláh* je považován za

- *mardží<sup>c</sup>* (plur. *marádží<sup>c</sup>*, „věrohodný pramen“), *mudžtahida*, který stojí v určitém období na čele ší<sup>c</sup>itské hierarchie a tím aj celého (ší<sup>c</sup>itskeho) společenství, jeho činy, výroky a názory platí za všeobecně následováníhodné. Taká osoba je
- *mardží<sup>c</sup> at-taqlíd* (perz. *mardža<sup>c</sup>-e taqlíd*, „zdroj napodobňování“ resp. „vzor hodný následování“), jeho *fatwy* tvoří základ novely právního systému a jeho práce o problémech každodenního života (arab. *risála 'l-<sup>c</sup>amalíja*, perz. *risálat-e <sup>c</sup>amalíja*) mají sloužit jako praktická rukověť v každé situaci. *Mardža<sup>c</sup>-e taqlíd* stojí v čele *mudžtahídún* a je i hlavním garantem odkazu *imámů* a samotného proroka Muhammada.

Prostřednictvím názorů prvního *mudžtahida* se projevují názory neomylného *imáma* a aj jeho soudy se stávají nezpochybnitelné. V radikálním ší'itském učení je považován za „*imáma* lidí“ jako Rúcholláh Chomejní.



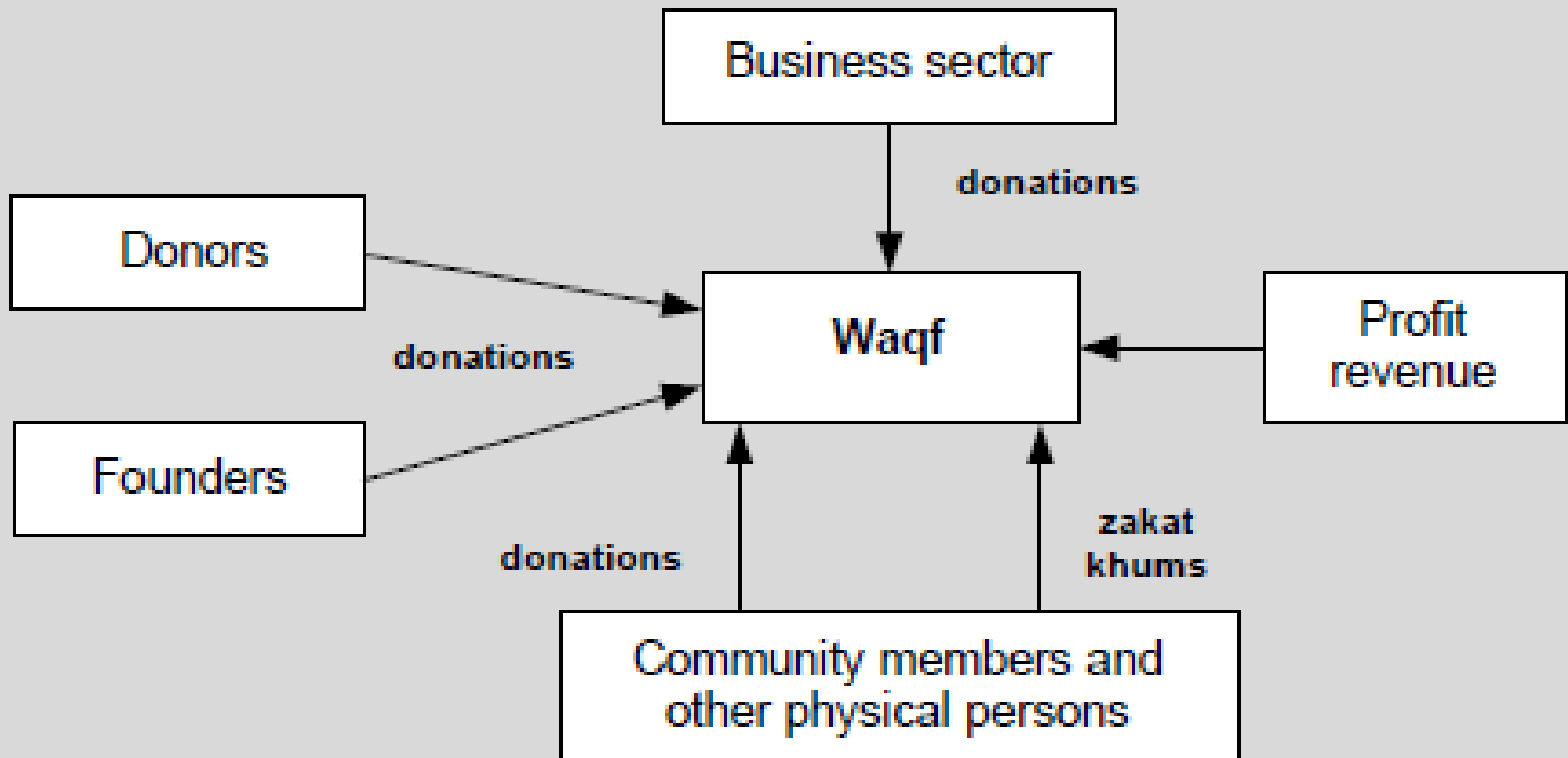
### III. příslušníci administrativy mešit

- „předmodlívač“  
(*imám*) a
- „páteční“  
kazatel (*chatíb*)



## IV. správcové (*mutawallî*) islámských náboženských nadací *waqf* (plur. *awqáf*) (či *hubs* nebo *hubus*, tur. *vakif*)

Jsou tři druhy *waqfu*: rodinné, filantropické a náboženské. Často fungují u mešit a financují různé činnosti.





قَالَ اللَّهُ تَبَّ  
أَكْفَرُ مِنْكُمْ  
أَنْ تَقُولُوا  
لَمْ يَكُنْ لَنَا  
بُيُوتٌ قَبْلَ  
هَذِهِ وَكُنَّا  
أَعْمَى



Budova waqfu u Laleli camii, Istanbul

# LALELİ CAMİİ

SULTAN III. MUSTAFA TARAFINDAN  
1759 - 1763 TARİHLERİNDE YAPTIRILMIŞTIR.  
MİMARİ MEHMET TAHİR OLUP, BİNA EMİRİ İSE  
ALİ AĞA'DIR.





## Úpadek autority *‘ulamá’*

- Od 50. let 20. stol. oslabenou autoritu *‘ulamá’* začali čím dál tím více uzurpovat někteří „laický kazatelé“ z řad „islamských aktivistů“ a od 70. let, když nastává tzv. „islamský obrat“ náboženská a politická autorita a popularita těchto „nových“ náboženských aktivit se rapidně posilnila.
- Dochází k **fragmentaci islámské autority**.
- *‘Ulamá’* ztrácejí monopol na sakrální autoritu, na které se začínají podílet aktivisté, politikové, učitelé ale i lékaři nebo inženýři a vojenský velitelé apod., kteří začali mluvit „ve jménu islámu“.
- Přispělo to sice k větší pluralitě výkladu islámu ale také k nepřehlednosti a chaosu.